

INGILIZ TILINING DUNYO BO‘YLAB TARQALISHI VA AFZALLIKLARI

Muratbayeva Gulnura

*Samarqand Davlat Chet tillar instituti
talabasi*

Ilmiy rahbar: Zubaydova Nilufar

***Anotatsiya:** Bu xujjat hozirgi kunda ingliz tilining tarqalishi va uning afzalliklarini ko‘rsatish va isbotlashga qaratilgan. Hammaga ma‘lumki zamonaviylashgan hozirgi kunda ingliz tili dunyo miqiyosida keng tarqalgan va eng ko‘p qo‘llaniladigan til hisoblanadi. Quydagi maqolada men bu tilning tarqalishi avfzalliklari va uning tarqalishi, iqtisodiyotga tasir ko‘rsatishi, qisqacha tarixi haqida ma‘lumotlar berilgan.*

***Kalit so‘zlar:** Global til, xalqaro muloqot, madaniyat xilma-xilligi, globallashuv.*

Ingliz tili bugungi kunda dunyo miqiyosida eng keng tarqalgan va eng ko‘p o‘rganilayotgan tillardan biridir. Xalqaro muloqot, ta‘lim, biznes, texnologiya va madaniyat sohalarda uning o‘rni juda muhim. Asosan Britaniya imperiyasi davrida boshlangan tarqalishi, keyinchalik AQShning iqtisodiy va siyosiy qudrati bilan mustahkamlangan. Bugungi kunda ingliz tili “global til” maqomiga ega bo‘lib, turli millat va madaniyat vakillari o‘rtasida aloqa vositasi sifatida xizmat qilmoqda. Ushbu tilni bilish ko‘plab sohalarda muvaffaqiyatga erishishning muhim omillaridan biri sifatida qaralmoqda, bu esa uni o‘rganishni ham zarur, ham foydali qiladi.

Ingliz tili hozirgi dunyoda eng ko‘p o‘rganiladigan va qo‘llaniladigan xalqaro tillardan biri hisoblanadi. U ko‘plab mamlakatlarda rasmiy til sifatida tan olinmasa ham, xalqaro kommunikatsiya vositasi sifatida keng tarqalgan. Ingliz tilining dunyo bo‘ylab tarqalishi bir necha asrlar davomida tarixiy jarayonlar natijasida yuzaga kelgan. Dastlab Britaniya imperiyasining global miqiyosda kengayishi bu tilning ko‘plab hududlarda o‘rnashishiga sabab bo‘lgan bo‘lsa, keyinchalik AQShning iqtisodiy, madaniy va siyosiy qudrati tilning global maydondagi o‘rnini yanada mustahkamladi.

Bugungi kunda ingliz tili nafaqat turli xalqlar va davlatlar o‘rtasidagi asosiy muloqot vositasi, balki ta‘lim, ilm-fan, texnologiya, savdo va ko‘ngilochar sohalarda ham yetakchi til sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ingliz tilini bilish nafaqat xalqaro maydonda erkin muloqot qilish, balki dunyoning yetakchi universitetlarida ta‘lim olish, ilmiy tadqiqotlarda qatnashish va xalqaro korporatsiyalarda ishlash imkonini beradi. Shu bilan birga, internet va ijtimoiy tarmoqlar dunyosida ingliz tili asosiy aloqa platformalarining tili sifatida o‘z o‘rnini mustahkamlagan.

Ingliz tilining global tarqalishi zamonaviy dunyoda ko‘plab afzalliklarni taqdim etmoqda. Uni o‘rganish ko‘pgina mamlakatlarda nafaqat kasbiy o‘shish uchun, balki global madaniyatni anglash va zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli, bu tilni o‘rganish ko‘plab insonlar uchun strategik qaror bo‘lib, ularga global imkoniyatlar eshigini ochmoqda.

Bundan tashqari ingliz tili xalqlar madaniyatining va ularning ichki tizimlarini o‘rganishning zamonavishalayotgan sohalaridan biri hisoblanadi. Chunki hozirgi kunda ko‘pchilik turistlar yokida biznesmen shahslar va boshqalar ingliz tilida suhbat qilishadi. Bundan tashqari hozirgi kunda ko‘plab maqola va mashhur kitoblar ham ingliz tilida nashr etilmoqda bu tilning yanada ommalashishiga va ko‘proq odam bu tildan foydalanishiga asos bo‘la oladi.

Ko‘pchilik ingliz tilini global til deb biladi, chunki u dunyoning deyarli barcha mintaqalari aholisining aksariyati gaplasha oladigan va tushuna oladigan tildir. Qolaversa, bu til dunyo miqyosida qabul qilinadi va qo‘llab quvvatlanadi. Shuning uchun u juda muhim global tildir.

Ingliz tilining kelib chiqishi fransuz, nemis va boshqa Yevropa tillari kabi lotin tilidan olingan. Bu ko‘plab evropaliklar ingliz tilini o‘rganish qiyin bo‘lgan til deb bilishmasligining sababi bo‘lishi mumkin. Bundan tashqari, tilshunoslar ingliz tilining soddaligi uning global tilga aylanishining asosiy sababi ekanligini ta’kidlaydilar.

Bundan tashqari ingliz tilining avza tomonlari takidlab o‘tsam: Bunda, Turli madaniyatlar o‘rtasidagi muloqotni osonlashtiradi, xalqaro savdoni osonlashtirishi

Global til turli madaniyatlar o‘rtasida muloqot qilish imkonini beradi. Til har doim madaniy o‘ziga xoslikning asosiy nuqtasi bo‘lib kelgan. Global til aloqa to‘siqlarini yo‘q qiladi va odamlarga bir-birining madaniyatini tushunish uchun imkonini taklif qiladi.

1970-yildan beri globallashtirish va neoliberalizmning kuchayishi bilan turli mamlakatlar o‘rtasida misli ko‘rilmagan miqdordagi xalqaro savdo va biznes amalga oshirildi. Haqiqat shundaki, boshqa mamlakatdan biznes sherigidan sotib olish yoki sotish uchun siz samarali va to‘g‘ri muloqot qilishingiz kerak. Yaxshiyamki, global til aloqa to‘siqlarini yo‘q qiladi, xalqaro savdoni va iqtisodiy o‘shish imkoniyatlarini oshiradi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, hozirgi kunda ingliz tili eng kerakli til hisoblanadi va har bir til foydalanuvchisi uchun bu til keng imkoniyatlarni yaratib beradi, bu til o‘rganish nafaqat talim boshqa sohalarida ham juda katta xususiyatlarga

ega. Bular xususan savdo sotiq, xalqaro aylanalar, texnologik tarrahiyotlar va har xil davlatlarda katta ish imkoniyatlarini yaratadi. Biz bu birgina til orqali ko‘o narsalarni yaxshilashimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. R. A Utkurovich, R. G Utkurovna. “Teaching English Language To Primary Level Pupils At School” Ijodkor O‘qituvchi 3 (36), 103-105, 2024.
2. M Orzikulova, G Rustamova “Methods Of Improving Speaking Skills For Kids” Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit, 151-154, 2024.
3. qizi To‘yeva, M. S. (2022, November). Yangi O‘zbekiston Orifa Ayollari Va G‘arb Ayollarining Jamiyatdagi Mavqeyi Va Ularning Huquqlari. In International Conferences (Vol. 1, No. 2, pp. 74-81).
4. Jumayeva, M. (2022). Analysis Of The Views Of Scientists Of The Renaissance, Based On A Unique Approach To Pedagogy And Education And Upbringing. Science and Innovation, 1(5), 26-29.
5. Bekzodovna, J. M., & Akbarovna, D. G. (2023). Innovative Methods and Tools in Higher Education. Science and Innovation, 2(11), 708-715.
6. Jumayeva, M., & Jumatova, B. (2023). Linguopragmatic Features Of Expressions Expressing Feelings In Uzbek And English Literary Texts. Science and innovation, 2(C12), 166-169.
7. Xolmanova, Z. Eski o‘zbek tiliga xos ayrim leksemalar semantikasi va lingvokulturologik xususiyatlari. O‘ZBEKIST, 38.
8. Jumayeva, M. B. (2023). Classifications of Cardinal Numbers and Ordinal Numbers in English And Uzbek. Ijtimoiy Fanlarda Innovasiya Onlayn Ilmiy Jurnali, 3(2), 132-134.
9. Mohira, J. (2023). Problematic Situations That Arise in Learning Foreign Languages and Their Solutions. International Journal of Recently Scientific Researcher's Theory, 1(2), 414-417.
10. Jumayeva, M. B. (2023). Chet Tillarini O‘rganishda Ommaviy Axborot Vositalarining O‘rni va Ahamiyati. Boshqaruv va Etika Qoidalari Onlayn Ilmiy Jurnali, 3(5), 240-242.
11. Нуриллаев, Ж. Я., Нуриллаев, Х. Ж., Бердимуродова, Ф. П., & Мухамадиев, Н. К. (2023). Оценка Лечебных И Метафилактических Мероприятий При Мочекаменной Болезни В Зависимости От Состава Камня. Медицинский вестник Башкортостана, 18(1 (103)), 24-28.
12. Makhmudova, G. N., & Gulomova, N. F. (2023). Unlocking the potential of the digital economy in the EAEU countries: identifying and overcoming obstacles. *π-Economy*, 16 (4), 7–25. DOI: <https://doi.org/10.18721/JE,16401>.
13. Гуломова, Н. (2022). Основные компоненты развития «умного» туризма в регионах. Направления развития благоприятной бизнес-среды в условиях

цифровизации экономики, 1(01), 63-67.

14. Makhmudova, G., Gulomova, N., & Mirzaev, D. (2022). Legal aspects of cryptocurrency and blockchain technologies: Uzbekistan and foreign experience.
15. Ikrambayevna, S. D. (2024). Classification of Functions of Communicative Strategy and Tactics in Political Communication. *Miasto Przyszłości*, 50, 548-553.
16. Sharifovna, R. S. (2022). Teaching Spoken English To Upper Class Pupils. *Confrencea*, 6(6), 87-89.
17. Сулейманова, Н. М. (2017). Номинативный аспект речевого процесса. In *Humanities and Social Sciences in Europe: Achievements and Perspectives* (pp. 76-82).
18. Sharipovna, R. S. Peculiarities Of Teaching English In Secondary Schools In Uzbekistan. *International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology*, (2), 1-5.
19. Xolmanova, Z. (2023). Sun'iy Intellekt: Boris. *Computer Linguistics: Problems, Solutions, Prospects*, 1(1).
20. Jumayev, F. B., & Jumayev, B. N. (2023). Technology of Using of Didactic Games in English Language Lessons. *Boshqaruv va Etika Qoidalari Onlayn Ilmiy Jurnal*, 3(4), 112-115.
21. Сулейманова, Н. М., & Абдуллаева, Л. Т. (2017). Имманентный характер синергетических свойств единиц языковой системы. In *Инновации В Современном Языковом Образовании* (pp. 61-65).
22. Sharifovna, R. S. (2022). Class Size And The Learning-Teaching Process In Upper Classes. *Journal of new century innovations*, 14(1), 86-98.
23. SEMPO, Y. E., & KİTABI, B. (2017). *Uluslararası Türk Dünyası. 7. Michael McCarthy and Felicity O'Dell. "English Idioms in Use"–Cambridge university press.–L.*
24. Jumayev, F. B., & Jumayev, B. N. (2023). Ways to Improve Listening Skills Among Children. *Ijtimoiy Fanlarda Innovasiya Onlayn Ilmiy Jurnal*, 3(2), 129-131.
25. Xolmanova, Z. (2022). Semantik Maydon Va Semantik To 'R Imkoniyatlari. *Computer Linguistics: Problems, Solutions, Prospects*, 1(1).